

TISHNING PERIODONT TO'QIMASI

*Ovloyorov O'lmasbek**Buxoro Innovatsion Ta'lim va Tibbiyot Universiteti*

Annotatsiya: Bu maqolada tishning periodont to'qimasi o'rganib chiqilgan

Kalit so'zlar: periodont, kimyoviy ta'siri, infeksiyali.

Periodontit (peri... va yun. odontos — tish), peritsementit — tish ildizi atrofidagi to'qimalar (periodont)ning yallig'lanishi.

Periodontitlarni kelib chiqishiga ko'ra infeksiyali, jarohatli va kimyoviy turlarga bo'linadi.

Infeksiyali periodontitni kelib chiqishida streptokok mikroblari asosiy o'rin tutadi. Mikroblar va chirigan pulpa toksinlari ildiz kanali yoki milk cho'ntagi orqali periodontal yoriqqa kelib tushadi. Kamdankam hollarda infeksiya qon va limfa orqali kirib kelishi mumkin (gripp, tif va boshqalar).

Shikastlanish jarayonida hosil bo'lgan periodontit tishga bir zumli shikast (zarb) va bir necha bor ta'sir etuvchi mikro shikastlar

(prikusni ko'taruvchi plomba, qoplama), zararli odatlar (qalamni tish qatorida ushlab, tishlarda mix ushlab) kabi ta'sirlar natijasida paydo bo'ladi.

Kimyoviy ta'sirdan kelib chiquvchi periodontit arsenat pasta, formalin, fenollar ta'sirida kelib chiqadi. Kasallikning klinik kechishiga

ko'ra o'tkir va surunkali periodontitlar bir biridan farqlanadi. Yallig'lanishning joylashishiga ko'ra ildiz uchi — apikal va ildiz

chetlarga bo'linadi. O'tkir periodontitlar ekssudatiga ko'ra o'tkir seroz va o'tkir yiringliliga bo'linadi. Surunkali ildiz uchi periodontitlari periodont to'qimasini zararlanish xarakteri va darajasiga ko'ra quyidagilarga bo'linadi:

1. Surunkali fibroz;
2. Surunkali granulatsiyalovchi periodontit;
3. Surunkali granulematoz periodontit.

Surunkali periodontitlar noxush tashqi muhit ta'sirida o'tkirlashishi kuzatiladi. Shunga asoslangan holda surunkali periodontit huruji ham

farqlanadi.

O'tkir ildiz uchi periodontit

Bemor keskin, doimiy chegaralangan og'riqdan shikoyat qiladi. Og'riqlarning kuchi qizarish darajasiga, shishning hajmiga va ekssudatga bog'liq. Kasallikning boshlanishida og'riqlar sust, simillovchi bo'lib, sababchi tish atrofida bo'ladi. So'ng og'riqlar kuchli, irradiatsiyalovchiga aylanadi. Ko'pchilik avtorlarning fikriga ko'ra bunday og'riq ekssudatning yiringli formasiga o'tganligidan dalolat beradi. Ildiz uchidagi o'tkir zaharlanish 2-3 kundan ikki haftagacha davom etadi. O'tkir periodontitni shartli ravishda ikki bosqichga bo'lish mumkin.

30-MAY

ANDIJON, 2024

Birinchi bosqich Pulpitni o'z vaqtida yoki xato davolash oqibatida kelib chiqadi. Bu bosqich uchun davomli, simillovchi og'riqlar xarakterli. Ayrim hollarda sababchi tishni tishlab bosilganda ham og'riqlar paydo bo'ladi. Sababchi tish atrofidagi milkning holati o'zgarmaydi. Vertikal perkussiyada periodontning sezuvchanligi aniqlanadi.

Ikkinchi bosqich Bu bosqichda ekssudatlanish jarayoni ortib boradi. Og'riqlar doimiy bo'lib sekin-asta kuchayib boradi. Kasallangan tishni tishlab bosilganda og'riqlar zo'rayadi, hatto tilning tegib ketishi ham og'riqlarni kuchaytiradi. Perkussiya keskin og'riqli bo'ladi. Tish qimirlab qoladi va xuddi o'sib qolganga o'xshaydi. Tish atrofidagi milk qizaradi, shishadi, palpatsiyada tishning ildiz uchi sohasi og'riqli bo'ladi. Pulpa nekrozga uchrangani uchun tish termik ta'sirlardan, elektr taassurotlardan ta'sirlanmaydi. Ayrim hollarda jag' atrofi to'qimalarida shish kuzatiladi. Infiltrat yoki absess hisobiga o'tuv burma yassilashadi. Bu holda perkussiya kuchsiz og'riqli bo'lib palpatsiya keskin og'riqqa aylanadi. Palpatsiyada flyuktuatsiya aniqlanishi mumkin. Yiringli ekssudatning yorib chiqishi natijasida milk va yuz shishlari kichrayadi, og'riqlar esa susayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. N.A. Tashpulatova. Stomatologik kasalliklar. «Fan va texnologiya» 2016.
2. O'zME. Birinchi jild. Toshkent, 2000-yil